

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULETAS
PIEŠIMO KATEDRA

BIRUTĖ MASILIŪNAITĖ

Dailės magistratūros (specializacija - grafika) magistrantė

CIKLAS, APSILANKYMAS SENAME DVARE

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovas
prof. Vaidotas Janulis
Recenzentė
Ernesta Šimkienė

Šiauliai, 2007

Santrauka

Kiekvienas iš mūsų formuoja savo gyvenimą mintimis ir žodžiais. Jei jūsų požiūris į kokią nors galimybę yra ribotas, tai šita riba jums tampa realybe.

L. Hay

Paveikslų ciklu „Apsilankymas sename dvare“ pasitelkdama siurrealizmo ir minimalizmo stilistikomis, naudodamasi fotografija, soliarizacijos efektu ir šilkografijos technika bandžiau perteikti savo požiūrį į mano nuomonę išskylančią žmonių tarpusavio bendravimo problemą, kurios pasakoje žmogus išspraudžiamas į vienišumo rėmus. Mūsų gyvenimo ritmas kasdien tampa beprotiškesnis, spartesnis, kartais net nespėji apsižiūrėti kaip tampi vienišas ir niekam nebereikalingas. Stengiausi išžvelgti kuo skiriasi vienišumas ir noras būti vienam

Analizuojamą problemą patalpinau į vienuolikos darbų ciklą „Apsilankymas sename dvare“.

Remdamasi savo siurrealizmo sampratą žmogų išspraudžiau į seno, apleisto dvaro vidų, uždariau jį pastato sienose. Minimalizmas padėjo minimaliomis priemonėmis, atsirandančiu ir dingstančiu tekstu, žemėlapiu nuotrupomis, paukščiais, spalvomis suteikti vienišiui bendravimo galimybę. Visi paveikslai turi savo vardą- numeraciją. ASD1, ASD2, ...ASD10, ASD11, raidės atspindį ciklo pavadinimą, skaičius darbo eiliškumą ir mano požiūrį į prasidedančią, besivystančią problemą ir galimą jos sprendimą.

Aprašyme supažindinu skaitytoją su darbe panaudotomis technikomis, jų atlikimo galimybėmis, autoriais, kurie padėjo formuoti mano individualiam meniniam braižui, savitam stiliui.

Supažindinu ne tik žodiniu pavidalu, bet ir vaizdiniu. Pažindami mano teorinį ir praktinį darbą pažinsite šiek tiek ir mane. Tai ką nesugebėjau pasakyti žodžiais stengiausi išreikšti paveikslais. Ačiū.

Summary

Everybody of us forming our life by minds and words. If your view to some possibility is limited, so this bound becoming reality for you.

L. Hay

By the cycle of pictures „A visit in old manor“, with surrealism and minimalism stylistics, photography, solarization effect and serigraphy. I tried to convey my view to human's communication problem, in which final a person is stuffing to the frame of loneliness. The rhythm of our life everyday becoming more crazy, more fast, sometimes you can't to catch then you are coming alone and not necessary to anybody. I tried to see difference between loneliness and wish to be alone.

The problem, which i analyse, put to the cycle of eleven works „A visit in old manor“. With the my view to surrealism, i putted a human inside to an old, deserted manor, locked him in a walls of building. Minimalism helped with minimal implements: upstarting and disappearing text, fragments of map, birds, colors – to give a chance for loner to communicate. All works have his name - numeration ASD1, ASD2, ...ASD10, ASD11, letters reflect a cycle's name, the number – the succession of works and my view to starting and progressing problem and the way to solve it.

In the description i have acquainted reader with techniques, which i used in this work, their performance ways, authors, who had influenc to my indidual artistical touch and style. I am acquainting not only with verbal form, but also with visual. With this work you will know a part of me. That i couldn't say with words, i tried to say with my works.

Thanks.

Turinys

Santrauka	2
Įvadas	4
Sutrumpinimų sąrašas	5
Teoriniai dailės kūrinių kolekcijos pagrindai	12
Pažintis su grafika	16
Šilkografija-serigrafija	18
Andy Warhol	20
Mikalojus Povilaitis Vilutis	21
Soliarizacija	22
Fotografija	23
Siurrealizmas	25
Minimalizmas	26
Dailės kūrinių kolekcijos analizė	28
Išvados	32
Literatūra	33
Ieškojimai	34
Piešiniai skirti šilkografija	40
Ciklas „Apsilankymas sename dvare“	41

A.- amžius

Angl.- anglų

Gr.- graikų

JAV-Jungtinės Amerikos Valstijos

Lot.-lotynų

Pranc.- prancūzų

T. t. –taip toliau

T. y. – tai yra

Vok.- vokiėčių

Mūsų pasąmonė priima viską, kuo tikime. Gyvenimas yra labai paprastas. Ką duodame, tą ir gauname. Tikiu, kad už kiekvieną savo gyvenimo patirtį – ir geriausią, ir blogiausią – esame atsakingi patys. Kiekviena mūsų mintis kuria mūsų ateitį. Kiekvienas iš mūsų formuoja savo gyvenimą mintimis ir žodžiais. Jei jūsų požiūris į kokią nors galimybę yra ribotas, tai šita riba jums tampa realybe. Visatos jėgos niekada mūsų nekritikuoja ir neteisia. Ji priima mus tokius, kaip patys save įvertiname.

L. Hay

Iš tiesų gyvenimas yra paprastas ir nesudėtingas. Taip kartais paprastai ir nepastebimai į mūsų gyvenimą ateina vienas ar kitas įvykis, vienas ar kitas žmogus, viena ar kita mintis. Kiekvienas iš jų mūsų gyvenimą praturtina vienokia ar kitokia patirtimi, kad ir kokia ji bebūtų, jei ji jau atėjo į mūsų gyvenimą ji tampa mūsų ir yra skirta mums. Kiekvienas savo gyvenimą formuojame savo mintimis, svajonėmis, darbais. Teigiamas požiūris dažnai gimdo teigiamus veiksmus ir atvirkščiai. Kartais gyvenime iškyla viena ar kita problema, kuri atrodo neturi sprendimo, bet tai tik pirmumo įspūdis jei yra problema turi būti ir sprendimas. Tikriausiai kiekviena problema turi ne vieną, o kelius sprendimus. Kiekvienas įstojęs į magistratūrą turėjome savo tikslą, troškimus ir požiūrį į studijas. Kiekvienas stengiamės atrasti sau būdingą stilių, išraiškos priemones, kurie padėtų išreikšti tai kas slypi mūsų viduje, atskleisti mūsų požiūrį į vieną ar kitą problemą.

Pastaruoju metu dažnokai tenka susidurti su viena keista problema, vienišumu. Mes gyvename keistame pasaulyje, kuris tarsi prarija mūsų „aš“. Mokomės, vėliau pradėdame studijuoti, dirbti ir nepastebime kaip gyvenimas pradeda sukintis beprotišku greičiu. Kartais susimaišome ir nebesuprantame kuri šiandien diena ar valanda, kasdienis gyvenimas tampa rutina, kuri praryja mus. Kartą pramerkęs akis susimastai, kad kažko trūksta. Kartais jautiesi vienas, o kartais vienišas. Darbe stengiuosi pažvelgti į šią problemą savo ir kitų akimis. Ką reiškia vienas, o ką reiškia vienišas? Dabartinis lietuvių kalbos žodynas vienišą apibūdina kaip atsiskyrusi, esantį be kitų. Tuomet iškilo kitas klausimas, kodėl žmogus nori būti atsiskyręs nuo kitų, o gal jis nenori, gal jo gyvenimas toks, kad jam nenorint jis tampa tokiu, vienišumi. Mes patys pasirenkame tai, ar gyvenimas mums parenka, o gal aplinka.

Šiandieniniame mene daug kalbama apie seksualumą, erotiškumą, grožį ir antigrožį. Kartais sunku suprasti, kas ką nori pasakyti. Kur gražu, o kur ne. Viskas taip susipynė tarpusavyje, kad sunku ne tik suprasti kitus, bet sunku suprasti ir save, savo vidinį pasaulį. Tampa sunku išreikšti savo mintis žodžiais, nes žmonės išmoko žiūrėti, klausytis vieni kitų ir nieko nematyti, negirgėti. Būdami įvairiose kompanijose, jaučiamės vieniši. Bandome savo vienišumą paslėpti po įvairiomis kaukėmis. Kažin kurie iš mūsų vienišesni vyrai ar moterys, o gal čia nėra lyčių diskriminacijos, gal vieni ir kiti esame pakankamai vieniši, o gal ne vieniši, o tiesiog pasislėpę vienumoje. Įdomi ir tuo pačiu sunki problema, kuriai nusprendžiau paskirti magistro darbą, ne tiek teorinį kiek vaizdinį. Kurį laiką mažčiau, koks

vaizdas galėtų atspindėti šią problemą. Koku kampu į ją pažvelgti, kuo remtis. Ar iš tiesų tai problema, o gal tai išsigalvojimas? Magistro darbo pavadinimas ciklas „Apsilankymas sename dvare“ atrodytu niekuo nesisieja su mano nagrinėjama problema, bet taip nėra. Tiesiog statistiškai vieniši būna dažniau seni žmonės, gal tai tik statistika, nes vyresni nebijo prisipažinti, kad taip jie jaučiasi apleisti ir niekam nereikalingi, o jaunesni, vis dar stengiasi paneigti tai. Jei prisipažinsi, kad esi vienišas, kaip į tave pažiūrės tavo pažįstami, ką jie pamanyt ir t. t.

Seną, apleistą, vienišą dvarą pasirinkau tarsi vienišiaus simbolį, kuriuo nieko neižveisdama noriu atkreipti dėmesį į man rūpimą problemą. Iš tiesų manau, kad šiuo klausimu nėra daug pasisakyta, kad čia iš tiesų tuščia erdvė, kurios aš viena savo ciklu nepajėgsiu užpildyti, tai problema kuria vertėtų diskutuoti, gal mano ciklas bus pradžia ne žodiniai diskusijai, o vaizdiniai. Pamatytas vaizdas dažnai išlieka ilgiau, nei išgirsti žodžiai.

Manau, kad mano darbas aktualus, nes iš tiesų atėjo laikas, vienišumo problemos sprendimui. Ypač dabar kai Lietuvoje sparčiai plinta interneto naudojimosi manija. Internetas kaip koks virusas plinta žaibišku greičiu, žmogui nebereikia išeiti iš namų, tam, kad pasikalbėtų su kuo nors. Jam užtenka įsivyti kompiuterį, pasijungti internetą ir prašau, tu jau gali bendrauti su kuo panorėjęs. Jei tau kuris nors žmogus nepatiko tu gali nieko nesakęs užblokuoti jį (skype, msn programas). Viskas paprasta, gal taip galima išspręsti vienišumo problemą? O gal kaip tik, atvirkščiai mes noriau bendraujame su nepažįstamais, todėl, kad jiems mes niekuo neįsipareigojame. Kiek daug klausimų iškyla kai susimastai. Jei nemastai, tai ir problemos nematai. Bet jei jos nematai ar reiškia, kad jos ir nėra. Jei sirgdamas neigi, kad sergi ar reiškia, kad nesergi. Savo darbu ciklas „Apsilankymas sename dvare“ noriu išskelti šią problemą dar kartelį, pažvelgti į ją iš savojo aš. Darbe parinktas spalvinis variantas yra ne atsitiktinis, spalvų niūrumas padeda atskleisti nagrinėjamą problemą. Pasirinkta atlikimo technika taip pat ją papildo. Fotografija padėjo man įrėminti, ištraukti tam tikrą man reikalingą fragmentą iš mane supančios aplinkos. Pasinaudojus soliarizacijos efektu nuotraukos įgavo išskirtinį atspindį, būtent tokį, kuris sustiprina mano darbe akcentuojamą problemą, vienišumą, niekam nereikalingumą. Prisidėjus grafikos šilkografijos technikai darbai įgavo užbaigtumo įspūdį. Atsirandantys tekstai, žemėlapių nuotraukos, praskrendantys ir tupintys paukščiai-,tai faktūra,kuri praturtina paveikslus ir prisideda prie istorijos pasakojimo.

Objektu pasirinkau sena apleistą, niekam nereikalingą dvarą, kurį mačiau keletą kartų pravažiuodama pro šalį. Dvaras, simbolis vienišo niekam nereikalingo žmogaus, kuris yra vienas tarp kitų. Jį įrėminau sienose. Laikas nuo laiko jį kažkas aplanko. Tą kažką įrėminau paukščių pavidalu. Žmogus yra bendruomenės dalis, jis nori bendrauti, nori išsiveržti iš vienišumo gniaužtų. Šiuos jo bandymus rodo atsirandantys tekstai ir žemėlapių fragmentai. Pasirodantys tekstai yra bandymai užmegzti pokalbį, kai kur nutrūkstantys tekstai, parodo, kad mano vienišius susiduria su bendravimo problema. Trumpesnis tekstas, mažesnis žemėlapių fragmentas- mažutė sėkmė. Kuo teksto daugiau tuo bandymas būti

draugėje yra sėkmingesnis, ir atvirkščiai. Praskrendantys paukščiai, tai žmonių grupelės, turinčios bendrus siekius ir tikslus, kurios lyg ir sako prisijunki prie mūsų kai galėsi, bet...

Stengiausi pasinaudoti minimaliomis išraiškomis priemonėmis, niūrokos fotografijos, raudona ir juoda spalvos, žemėlapių ir teksto nuotrupos turėjo sustiprinti vienišumo, nereikalingumo išpūdį. Tik ASD11 darbe atsiranda žalia spalva, kurią sutapatinau su šviesoforo žaliaja spalva. Ji užsidedė paskutiniajame darbe informuodama, kad nuo šiol viskas turi pakrypti į gerąją pusę. Jis mokėsi ir augo ir tobulėjo su kiekvienu paveikslu, paskutinis atspindi pabaigą ir naujo gyvenimo pradžią.

Savo ciklu „Apsilankymas sename dvare“ siekiu vidinės spalvos ir formos pajautimu perteikti vidinį išgyvenimą. Noriu pažinti save pažindama pasaulį, tuo pačiu noriu, kad žiūrėdami žiūrovai būtų ne akli stebėtojai, bet ir kūrėjai. Kai kurie darbai atrodo lyg neužbaigti. Neužbaigtumu norėjau parodyti, kad nors ir sakoma, jog viskas turi savo pradžią ir pabaigą iš tiesų ne visada taip yra. Kas vienam pradžia, kitam tai gali būti pabaiga, ir atvirkščiai. *Kiekvienas iš mūsų formuoja savo gyvenimą mintimis ir žodžiais* (L. Hay). Kurdami savo gyvenimą, kuriame ir kitų, tų, kurie supa mus, kurie bendrauja su mumis, kuriuos mes mylime ir kurių nekenčiame. Pažindami kitus, pažįstame save ir atvirkščiai. Kiekvienas poelgis turi veiksmą ir atoveiksmį.

Tikiuosi, kad mano sukurtas ciklas sudomins žiūrovą. Klaidinga būtų jei teigčiau, jog menininkas kuria tik dėl savęs. Patiko pasakyti Mikalojaus Vilučio žodžiai „Dailininkas nekuria, o tik keičia“. Keičia save, keičia mus, keičia supratimą apie skirtingus įvykius, požiūrius.

Savo kūrybos rezultatais visada norisi pasidalinti su kitais, sulaukti originalių pamastymų ir pasisakymų. Manau, kad meno kūrinys negali turėti tik vienos minties, idėjos ar tiesos. Kiekvienas žmogus tą patį įvykį ar paveikslą mato vis kitaip, priklausomai nuo savo išorinės ir vidinės patirties, nuo to kas knibžda jo viduje. Čia ir slypi vaizdo paslaptis. Žiūrovas gali pamatyti tai, ko nematė autorius, žiūrovas tampa trečiu asmeniu, kuris taip pat žiūrėdamas į paveikslus tą akimirka kuria, jis kuria ne ant popieriaus, kuria savo mintimis, savo akimis, kai kada išreiškdamas savo kūrybą vienokia ar kitokia mintimi, pasisakymu, klausimu. Vienas žmogus pamatęs mano darbuose tik sienas ir pelėsius pasakė apie juos „безжизненный“, jis tikriausiai teisingas. Vienišius gal ir iš tiesų dalinai yra negyvas, negyvas tuo momentu kada yra vienišas ir niekam nereikalingas. Tuomet vienišumą galiu įvardinti kaip trumpalaikę mirtį. Jei vienišumas numarina, meilė ir reikalingumas kažkam prikelia. Menininkui, svarbi kitų nuomonė, bet tik po to kai kūrinys užbaigiamas ir tampa savarankišku. Tuomet darbas pasirodo kitiems, viduje pasirodo nerimas susimaišęs su šiokia tokia baime.

Pasirodydamas jis parodo tai, kas slypi jo kūrėjo viduje. Kuriantysis nežino ar pakankamai panaudojo kosmetikos, o gal reikėjo dar šiek tiek, kad išryškėtų viena ar kita detalė. Negali žinoti, kaip tai priims kiti. Tai, kad jo kūrinį pamatys kiti džiugu, bet norisi, kad jis sudomintų kitus, gal ne taip kaip jis sudomino tave. Kitos akys, kitas žvilgsnis gal ir joms atsivers kita problema. Man dvaras simbolizuoja

vieną, jam ką kitą. Dvaras tarsi paslėpta mintis, paslėptas problemos iškėlimas, gal nedrąsus, o gal atvirkščiai.

Svarbu, tai, kad atsiradus žiūrovui kūrinys pradeda savarankišką gyvenimą, kuris jau nebeprisiklauso nuo kūrėjo.

Uždaviniai

1 sukurti savitus vaizdinius grafikos ir fotografijos raiškos priemonėmis;

2 susipažinti su soliarizacijos efektu, jos pasiekėjais;

3 įsisavinti soliarizacijos efektą ir šilkografijos techniką bei jomis remiantis perteikti sukurtus vaizdinius;

4 plačiau susipažinti su siurrealizmu ir minimalizmu;

5 pagrįsti bendrą kūrinių kolekcijos koncepciją.

Gyvenimas paprastas ir tuo pačiu sudėtingas, vienas kitas klaidingas sprendimas, viena kita pavėluota minutė ir tu jau...vienas, niekam nereikalingas. Vienas ar vienišas, kas pasakys, kuris variantas blogesnis. Pagrindinė tema ir yra vienišumas, nereikalingumas. Sugretinant griūnantį dvarą su žmogumi, turinčiu vienišumo baimę, ar besijaučiančiu vienišu.

Ciklu „Apsilankymas sename dvare“ noriu atkreipti dėmesį į mane dominančią problemą. Nesistengiu pateikti jos sprendimų būdų, greičiau pasidalinimas su aplinkiniais šiandien aktualia problema, kuri gali ištikti, bet kuri iš mūsų. Pasirinkdama seną, dvasingą architektūrą noriu atkreipti ir į šiandieninę architektūrą. Šiandien mes gyvename daugiabučių „dėžučių“ architektūroje, akis pailsi žvelgdama į kitonišką, turintį savo stilių pastatą.

Kodėl sukūriau taip, o ne kitaip...

Kurdama magistro kolekciją, plėtojau tuo pačiu ir savo teorines meno žinias. Teko prisiminti ir sukonkretinti informaciją apie grafikos vietą menų pasaulyje, jos rūšis, išraiškos priemones ir technikas. Teko pasidomėti žymiausiais Lietuvos ir užsienio menininkais, kūrusiais ir tebekuriančiais mano pasirinkta šilkografijos technika, ir menininkais taikančiais soliarizacijos efektą fotografijoje, siurrealizmu bei minimalizmu, viskuo kas galėjo padėti pažinti man savo vidinį pasaulį. Ieškojau man artimų savo stilistika ir turiniu meno pavyzdžių. Pavyzdžiai gerai, bet jų padauginus gali pakenkti savo kūrybai. Dažnai stebimės vaikų darbais ar jų išreikštomis mintimis. Kodėl jiems šovė viena ar kita mintis, kodėl jiems kilo viena ar kita asociacija. Kodėl jie interpretavo tą pačią mintį skirtingai nei mes. Teko pastebėti, kad kuo žmogus daugiau domiesi meno kūriniais, nenoromis kartais perimi tam tikrus vienam ar kitam dailininkui būdingus bruožus, atlikimo manierą, ar skaitant knygas, net nepastebi, kaip pasisavini perskaitytą mintį ir ją laikai sava, kai pradėdi kalbėti kitų žodžiais. Tad šį kartą nusprendžiau remtis daugiau savo vidine nuojauta, emocijomis ir kiek galima minimaliau naudotis perskaityta literatūra, išskyrus ta be kurios neįmanoma išsiversti. Kuriant darbus stengiausi, kad nepasikartotu tai kas buvo matyta kitų autorių darbuose. Norisi, kad skaitant darbą netektų

skaitytojui susimastyti, kur aš tai skaičiau, o žiūrovui, kur aš tai mačiau, taip ši mintis, iš šios knygos, o ši iš šios. Nesinori pateikti visiškai „sukramtytos“ medžiagos, norisi, kad šiek tiek liktu „namų darbų“ skaitytojui, žiūrovui.

Kurdama magistro darbą rėmiausi šilkografija, trafaretiniu spaudos būdu, grafikos technika, kur piešinys kuriamas litografiniu tušu ar pieštuku ant rėmelyje išstempto šilkinio, sintetinio ar metalinio tinklo. Naudojau fotografiją, fotografijoje taikomu soliarizacijos efektu- žaidimu su šviesa, kur negatyvas virsta pozityvu.

Pasirinkus magistro studijas, teko mokytis planuoti ne vienam semestru kaip, kad buvo bakalauro studijų metu, bet planuoti visiem trims semestrams. Pirmą semestrą skyriau technikų pažinimui. Susipažinau su tomis technikomis su kuriomis nespėjau susipažinti bakalauro studijų metu. Pirmą semestrą tik retkarčiais susimastydavau apie magistro darbą, juk atrodė taip toli. Antrą semestrą teko rimčiau susimastyti, nes magistro darbas jau buvo visai čia pat. Susipažinau su šilkografija, jos privalumais ir trūkumais, mačiau daugiau privalumų nei trūkumų. Magistro studijų metu vis labiau traukė fotografija. Kilo mintis susieti fotografiją su šilkografija, pasinaudoti mišrios technikos privalumu.

Vėliau netikėtai pakeitus kelią į darbą, išvydau apleistus pastatus, juos pamačius objektas atėjo savaime. Žvelgiant į fotografijas kildavo klausimas kokias fotografijas pasirinkti juodai baltas ar spalvotas, kurios labiau atspindės pasirinktą temą. Šią problemą padėjo išspręsti mano magistro darbo vadovas profesorius Vaidotas Janulis. Man netikėtai jis pasiūlė pasidomėti soliarizacijos efektu. Ačiū jam už tai.

Magistro darbą pavadinau ciklu „Apsilankymas sename dvare“. *Ciklas[gr. kylos- ratas, apsisukimas], menine tematika, žanru, kompozicija, technika susijusių to paties autoriaus dailės kūrinių grupė, turinti bendrą pavadinimą. (Dailės žodynas, Vilniaus dailės akademija, Vilnius, 1999). Žodis ciklas įrėmina mano darbų apimtį, techniką, mintį, spalvas. Tarsi nurodo, kad šiuo metu kūrinių bus tik tiek, kad būtent šis skaičius yra idealus variantas mano minčiai atskleisti. Žinau, kad po kurio laiko norėsiu grįžti prie šios temos, pažvelgti į ją kitomis akimis. Kiekviena diena, kiekvieni metai įneša į gyvenimą kažką naujo, kažkiek koreguoja mūsų pažiūras, mūsų vidų, vidinį aš.*

Kiekvienas darbas ir kiekvienas požiūris į darbą yra naujas. Mano magistro darbas, tai kiek kitoks požiūris į žmogaus vienišumą, perteikiant jį ne žmogaus pavidalu, o architektūros, senais ir apleistais pastatais. Ciklas „Apsilankymas sename dvare“ skirtas dar kartą sugrįžti prie visiem žinomos ir mane sudominusios, kasdien vis daugiau žmonių apimančios problemos, kuri plinta kaip narkotikai ar alkoholizmas.

Nors darbas pavadintas ciklu, tačiau kiekvienas paveikslas yra tarsi atskiras. Visi jie panašūs ir tuo pačiu skirtingi. Jie gali būti eksponuojami kartu ir atskirai. Gali būti eksponuojami po vieną, po du, gali skirtis paveikslų išdėstymas. Nesusimasčiau, kad paveikslų sukeitimas vietomis, tarsi dėlionės

žaidimas. Sukeitus vietomis ar apvertus kažkurį paveikslą, ciklas pasipildo naujomis spalvomis. Šiame žaidime gali dalyvauti visi, keisdami vietomis, apverčiant jį, tu tampa kūrėju. Ir darbai tampa lyg tavo. Kurdamą ciklą nesusimasčiau kur jie bus eksponuojami, kam jie bus skirti, tik dabar kai darbas jau baigtas ir matomas galutinis variantas, manau, kad jie tinka tiek nekilnojamo turto agentūroje, tiek turizmo agentūroje, tiek namuose. Nekilnojamo turto agentūra gali seną dvarą pakabinti greta naujo, šiuolaikiško architektūros šedevro. Tarsi priešpastatymas grožio ir antigrožio, dvasingumui ir bejausmingumui. Turizmo agentūra, nes žmonės šiandieniniame gyvenime trokšta kažko seno, kažką senai matyto. Tinka ir medicinos įstaigoje, pvz. , reabilitacijos klinikoje. Ten, kur žmogus jaučiasi vienišas ir mažai kam reikalingas, kad galėtų sugretinti savo ir paveikslo objekto gyvenimą. Žvelgimas tiesiai į akis kartais padeda žmogui atsitiesi ir žengti tolyn.

Teoriniai dailės kūrinių kolekcijos pagrindai

Pastaruoju metu teko pastebėti, kad dauguma žmonių yra tarsi atskiri dvarai, su savo vidiniu ir išoriniu pasauliu. Tarsi mažos respublikos turinčios viską kas joms reikalinga. Vieni atrodo laimingi, pasiturintys, gražūs, į kitus pažvelgus juntamas savotiškas paprastumas ir paslaptinumumas. Iš tiesų ir vieni ir kiti gali būti laimingi ir ne. L. Hay „ką duodame, tą ir gauname“ verčia susimastyti ar tikrai taip. Ar visuomet tai ką duodame sugrįžta atgal, gal mes tiek pripratome imti, kad nebenorime nieko gražinti. Gal tiesiog esame pavargę nuo bendravimo su tokiais kaip mes, imančiais ir nieko negražinančiais. Gal gyvenimas padalintas į etapus, vienu mes imame, kitu ima iš mūsų. L. Hay *Tikiu, kad už kiekvieną savo patirtį- ir geriausią, ir blogiausią- esame atsakingi patys*. Senas apleistas dvaras tapo žmogaus simboliu, vienišu, niekam nereikalingu, kurio prireikia tik tam tikrais gyvenimo momentais, o kai tampa nebereikalingu jis paliekamas vienas su savo mintimis, savo problemomis. Paliekamas vienas, pats sau. Tuo pačiu norėjau pažvelgti į mūsų tarpusavio bendravimą. Ar visuomet bendraujame su tais su kuo mums malonu bendrauti, gal bendraujame su kažkuo, nes esame verčiami. Verčiami gyvenimo, aplinkos ar baimės likti vienišais. Atsiradus ir paplitus interneto paslaugoms žmogus mažiau bendrauja gyvai, jam nebereikia išeiti iš namų tam, kad su kažkuo susipažintų. Internete pilna pokalbių svetainių, kuriose, bet kuriuo paros metu rasi po internetą naršančių žmonių. Bendravimas interneto pagalba tampa kasdienine rutina, kuri nenoromis verčia susimastyti, ko žmogus ieško ten, kur nieko nepaliko. Bendravimo ar bandymo pasislėpti nuo savęs, o gal nuo savo vienišumo. Kodėl kuomet žmogus gyvena vienas, namuose pastoviai būna įsijungęs radiją ar televizorių. Gal mes bijome būti vieni, gal nemokame bendrauti su savimi, su aplinkiniais. Gal bijome nors trumpam likti begarsėje aplinkoje, kur tylą tampa nemaloni ar mirtina.

Kaskart pažvelgus į fotografijas dvaras vis labiau panašėjo į pagyvenusią niekam nereikalingą personą, kuri kažkada gal turėjo savo gyvenimą, o gal, dar turės. Gyvenimas paprastas ir tuo pačiu sudėtingas, vienas kitas klaidingas sprendimas, viena kita pavėluota minutė ir tu jau vienas, niekam nereikalingas. Žvelgiant į senojo dvaro nuotraukas, pastato fragmentus supratau, kad magistrinio darbo mintis, vienišumas. Vieni mūsų bėgame nuo jos, kiti – ieškome jos. Daugumą žmonių vienuma gąsdina, kitus traukia. Pasirodo psichiatrai sugalvojo specialų pavadinimą šiai baimei, tai eremofibija- vienišumo baimė. Kodėl bijome vienumos ar iš tiesų bijome jos, o gal bijome savo vidaus, kad likę vieni su savimi, pamatysime, kad viduje tuščia. Pažvelgus kiek giliau mažiau ar skiriasi vienišumas nuo buvimo vienumoje, ar tai vienas ir tas pats. Kuo jie skiriasi, dažnai girdime aš viena ar vienas, bet aš ne vienišas. Apgaulingi žodžiai, kas iš tiesų be tavęs paties gali pasakyti, koks tu, vienišas ar norintis pabūti su savo vidiniu aš. Gal vienišumą mes stengiamės paslėpti užpildydami savo gyvenimą muzika, gatvės triukšmu, alkoholiu ar prisidengdami stulbinančia išvaizda.

Tas mūsų šiandieninis gyvenimas toks greitas lyg būtų pritaikytas, tam, kad galėtume pabėgti nuo savęs, nuo to kas esi ar kas nori būti. Nuo mažų dienų tėvai mus moko būti tokiu ar kitokiu, siekti

vienokių ar kitokių idealų, net nesusimąstome kas mes iš tiesų esame. Mes esame mes ar mes tai ką iš mūsų sukūrė kiti. Kodėl žmonės veržiasi į miestus, kodėl dauguma nebenori gyventi kaime. Gal gyvenimas mieste paprastesnis, mieste daug žmonių, o su keliais iš jų bendrauji. Kodėl studijų laikais kai kurie iš studentų mieliau rinkosi bendrabutį, o ne gyvenimą su giminėmis. Gal taip bandome pabėgti nuo savęs, o gal atvirksčiai, atrasti save.

Dažnai vieniši būname minioje, mūsų vadinamoje draugų kompanijoje, tuomet dar sunkiau, jautiesi vienišas ir apima jausmas, kad tavo vienišumą pastebi aplinkiniai. Net nesusimastai kiek tokių pat vienišių kaip tu yra jų tarpe. Kartais net kyla klausimas, kodėl taip man, o ne kitam, čia prasiveržia tas lietuviškas bruožas, „kodėl man ,o ne kitam“, kuo kitas geresnis už mane, kad tai atsitiko su manimi, o ne su juo. Atsakymą kažin ar pavyktų rasti.

Įvedus žodį per www.google.lt paiešką nustebau, pasirodo vienišumas plačiai nagrinėjama problema, kuri vakarų pasaulyje senokai žinoma. Ši maža iš pažiūros problema sparčiai plinta ir jai matuoti sukurta speciali skalė (*D. Russel, L. Peplau, ir C. E. Cutrona; R-UCLA Loneliness scale*), kurios pagalba nustatyta, kad vienišumas susijęs su prasta saviverte, su nepasitenkinimu savo gyvenimu, su nuoširdaus atviro santykio vengimu.

(<http://www.skrynia.lt/modules.php?name=News&file=article&sid=896>)

Kiti mokslininkai (W. Leslie Carter, Paul D. Meier ir Frank B. Minirth) susidomėjo ir pradėjo nagrinėti, dėl kokių priežasčių žmogus, nors ir jaučiasi vienišas, vengia artimo santykio.

Jų nuomone, yra mažiausiai keturios skirtingos priežastys:

1) paprasčiausiai nemokama elgtis santykyje, nes kažkada nebuvo artumo su tėvais;

2) žmogus vieną ar kelis kartus buvo atstumtas, todėl dabar jaučiasi turįs teisę nepasitikėti visais žmonėmis ir neprisileisti jų artyn;

3) žmogus nemylti savęs, todėl bijo, kad ir kitam atrodo nepakankamai geras ir bus atstumtas, arba kad „sugadins“ santykį, nes nėra jo vertas;

4) iš išdidumo mano, kad visi žmonės (paprastai, išskyrus tik taip manantįjį) yra niekingi sutvėrimai, neverti, kad jiems būtų atverta tauri širdis.

(<http://www.skrynia.lt/modules.php?name=News&file=article&sid=896>)

Vėl nenoromis grįžtu prie „vienas“ ir „vienišas“ gal iš tiesų vienas esu tada, kada pats to noriu, o vienišas, kada neturiu su kuo pasikalbėti, kam pasiguosti. Tuomet kaip su kitu jausmu, kuris apima būnant pažįstamų būryje, žmonių daug, o jautiesi vienišas.

Kai kuriems žmonėms reikia tam tikro laiko tarpo, kada jie galėtų pabūti su savimi, skirti laiką poilsui, apmąstymui, miegui. *Vienišumas - tai jausmas, tarsi būtum uždarytas į tam tikrą vakuumą, kai neturi su kuo pasidalyti mintimis, nebent su pačiu savimi ar koku gyvūnėliu šalia, kai beprotiškai trūksta dėmesio, meilės, rūpesčio.*

(<http://www.skrynia.lt/modules.php?name=News&file=article&sid=896>)

Yra nuomonė, kad vienišumas yra negatyvus, skausmingas reiškiny, o vienatvė priešingai, būtina brandaus žmogaus gyvenimo sąlyga. Jei mes nemokame būti vieni, ar tai reiškia, kad mes taip ir nesubręšime? Gal tiesiog jei mes to nemokame, mums to ir nereikia. Gimstame, augame, bręstame, mirštame. Kiekvienas turime tai kas mums būdinga, tai kuo mes skiriamės, tai ko trokštame ir siekiame. Mes išmokome kovoti su vienatve kurdami šeimas, susirasdami draugus. Kai kurie žmonės mano, kad kalbos apie mokėjimą būti vienam yra mitas. *Žmogus yra socialinė būtybė, — tikina jie. — Žmonės negali normaliai gyventi nebūdami bendruomenėje.*

(<http://www.vytautus.com/index.php?dir=injan&id=262>)

*ir kasdien jautiesi toks negyvas
kai paklodės užneria kilpą
o keturios sienos sustumia karstą
jautiesi vis labiau negyvas kai
ištuštėja buteliai bare o sienas
baltos dėmės išmuša ir kanopom
bilstelį į langą mėnuo o tu
esi paklydęs minčių keliai susikerta
ir nukryžiuoja nebūti jausmai
negyvastim vaduojies sutrenkęs
kaktą nematomon sienon pakeliui
į save - - -
Negyvumas esant gyvam*

(<http://www.music.lt/?users:diary.19238>)

Vienas žmogus parašo eiles išreikšti savo jausmams kitas sukuria paveikslus. Ir vienas kitas kalba apie tą pačią problemą, skirtingomis priemonėmis, skirtingais žodžiais, bet esmė ta pati. Peršasi mintis, kad ir kokiomis priemonėmis kalbame apie tai svarbiausia, kad kalbame, kabėdami parodome tai kas slypi mūsų viduje. Jei mes ir išmokome pasislėpti nuo kitų, tai nuo savęs nepasislėpsime. Galime meluoti aplinkiniams, bet nesumeluosi sau. Gali tikėti kuo nori, bet yra kaip yra. „*Negyvumas esant gyvam*“. Žodžiai, kuriuos savo darbe bandžiau atskleisti per pasirinktą fotografijos spalvinį sprendimą. „*Koks paradoksas: rodos, visą laiką, kad ir kur būtum, kad ir ką veiktum jauti Tuštumą – Jo nėra. Nejausti. Neturi. Trokšti, kad ateitų, kad pajustum, kad pakeistų, kad pailsėtum, kad nurimtum... Ir čia pat atstumi, bėgi, nusigręži, neri į „pasaulį“, slepiesi... O kaip Jis ateis, jeigu nelauki? Kaip ateis, jeigu bėgi? Kaip palies jei sprunki?*“ (<http://www.bernardinai.lt/index.php?url=articles/56735/DESC/1>) Šie perskaityti žodžiai man asocijuojasi su troškimu pasinerti į vienatvę, tuo pačiu jos atsumimu. Žmogus trokšta ir kai atrodo ji pasiekiamą, jis ją atsumia. Aš perskaitytus žodžius interpretuoju savaip,

man tai kalba apie vienatvės siekimą, ir bėgimą nuo jos, kitas čia galbūt išvelgs pasisakymą apie kažką kitą, kad ir apie mylimo žmogaus siekimą.

Gilindamasi į vienišumo problemą ėmiau suvokti, kad vienišumas problema, o noras pabūti vienam neišvengiama būtinybė, kuri vieniems reikalinga, kitiems ne. Asmeniškai man buvimas su savimi yra tiek pat reikalingas, kaip ir vanduo karštą vasaros dieną, kaip šypsena praskaidrinanti nuotaiką niūrioką dieną, kaip druska praturtinanti mėsos skonį.

Noras pabūti su savimi kartais būna toks stiprus, kad gali atstumti aplinkinius, kuriuos atsūmus gali pereiti į vienišumo lygmenį. Lygmenį į kurį niekas nenori patekti. Vieta iš kurios stengiamės išsiveržti visais įmanomais būdais ir priemonėmis. Mintys ir pasisakymai, kuriuos bandžiau perkelti į savo paveikslus, spalvos, paukščių, žodžių, žemėlapių, vėliau pasparto ir rėmo pagalba. Skaitydama įvairius straipsnius mane dominančia tema, diskutuodama su pažįstamais vienišumo tema, nė karto neteko išgirsti vieningos nuomonės, kas tai. Deliodma į savo sąmonėje, sukūriau ciklą “Apsilankymas name dvare”. Skaičiau, kad dauguma mūsų vaizdinių kyla iš sąmonės, kad kai kurie iš jų yra nesąmoningi, kaip mūsų sapnai. Sapnai- mūsų išgyventi vaizdai, kurie nukeliajau į sąmonę ir sudrumsčia mūsų ramybe tuomet kai mes mažiausiai to tikimės, o gal tuomet kai mums to labiausiai reikia. Ruošiantis praktiniam darbui, tai yra skaitinėjant, bendraujant su aplinkiniais norėjosi kuo greičiau pradėti dirbti ne teoriškai, o praktiškai. Norėjau, kad tai kas slypi viduje išlystu ir pasirodytu materialiu pavidalu. Vien teorija ne man, galima daug kalbėti, bet mažai pasakyti, kartais keliais brūkšniais ar keliomis nuotraukomis gali pasakyti kur kad daugiau nei žodžiais. Kartais kalbame tam, kad kalbėtume, nes tuo metu norisi išsikalbėti, išsakyti tai kas slypi, o kartais pasinerti į vienumą. Kuri po įtempto bendravimo vylioja lyg desertas.

Pažintis su grafika

Noriu trumpai supažindinti su meno, grafikos, soliarizacijos, fotografijos sąvokomis.

Meno sąvoka yra nevienareikšmė. Meno vadinama muzika (garso menas), šokis (judesio menas), architektūra (pastatų statybos menas), literatūra (žodžio menas), teatras (išraiškos ir vaidybos menas), kinas (vaizdo ir garso menas) bei dailė (plastinis menas). Savo vietos meno pasaulyje ieško ir fotografija. Šie visi menai skirstomi dar smulkiau. Plastinis menas- dailė skirstoma į vaizduojamąją (tapyba, skulptūra ir grafika) ir taikomąją dekoratyvinę (keramiką, dailioji tekstilė ir t.t.).

Grafika – tai vaizduojamosios dailės šaka. Terminas, išvertus iš graikų kalbos graphikos reiškia užrašytas, nupieštas. Grafika apima piešinius, įvairiais būdais atspaustus atspaudus ir meninį šriftą. (Dailės žodynas, Vilniaus Dailės Akademija, Vilnius 1999)

Pagal paskirti grafika skirstoma į lakštinę, knygine, taikomąją, pramoninę (grafinį dizainą), reprodukcine, ekslibrisą, plakata. Šios rūšys neturi griežtų ribų, persipina viena su kita. Pvz. taikomajai grafikai kartais priskiriami ekslibris ir plakatas, ji gali aprėpti ir grafinį dizainą, ir knygine grafiką, knyginei grafikai gali būti priskiriama reprodukcine grafika

Lakštine grafika- tai savarankiški, neturintys praktinės paskirties grafikos kūriniai: piešiniai, estampai, jų ciklai ir serijos. (Dailės žodynas, Vilniaus Dailės Akademija, Vilnius 1999) Kuriama atskiruose popieriaus ar kartono lakštuose įvairiomis grafikos technikomis. Europoje paplito renesanso epochoje, Lietuvoje kuriama nuo XVI a. Lakštinei grafikai būdingi visi dailės žanrai: teminės kompozicijos, peizažai, portretai, naturmortai. Įsivyravus modernizmo srovėms, pradėti kurti ir abstraktūs lakštines grafikos kūriniai. Lakštine grafika gali būti spalvota ir nespalsvota (juodai-balta). Grafikos svarbiausios meninės raiškos priemonės yra linijos ir dėmė. Grafiką būtų galima apibrėžti kaip linijos ir dėmės sąskambio meną. Meninį vaizdą grafikoje dar padeda sukurti tonas ir štrichas. Linija ne tik apibrėžiamas daikto siluetas, forma, išorinis kontūras, ji gali atskleisti ir vaizduojamojo objekto esmę, atspindėti autoriaus požiūrį į jį. Tiesi ar lenkta, vingiuota ar laužyta, vientisa ar trūkinėjanti, stora ar plona, grubi ar grakšti linija kuria savitą vaizduojamo objekto charakterį. Linija gali būti rami, subtili, ekspresyvi, netgi nervinga priklausomai nuo žmogaus emocinės būsenos, charakterio, temperamento. Linijomis kuriama erdvė, linijinė perspektyva. Linijos pagalba galime sukurti tam tikrą faktūrą- paviršiaus savybę (lygumą, šiurkštumą, grubumą).

Dėmė- tai lygiai nuspalvinta, įvairaus dydžio ir formos plokštuma, kuria perteikiamas objekto tankis, jo materialumas. (Dailės žodynas, Vilniaus Dailės Akademija, Vilnius 1999)

Tonas- spalvos gradacija nuo šviesiausio iki tamsiausio, taip pat spalvos kokybė, jos atspalvis, suteikia visam koloritui vientisumo.

Štrichas [vok. Strich], brūkšnys, linija, nubrėžta vienu rankos judesiu. (Dailės žodynas, Vilniaus Dailės Akademija, Vilnius 1999) Štrichuojant, t. y. sudarant tam tikrą štrichų visumą, modeliuojama objekto

forma (perteikiami jo kontūrai, tūris, faktūra, apšvietimas). Cikle „Apsilankymas sename dvare“ štrichą pakeičiau žodžiais. Skirtingas šriftas pakeitė skirtingus štrichus.

Medžiaga, ant kurios piešiame arba spausdiname grafikos kūrinį, taip pat turi didelės įtakos. Vien popierius ir kartonas pasižymi didele įvairove. Lygus ar faktūrinis paviršius, baltas ar spalvotas, gerai sugeriantis ar nesugeriantis dažų popierius turi vienokios ar kitokios įtakos kūrinio meniniam vaizdui. Didelį vaidmenį darbui suteikia atlikimo technika.

Atlikimo technika, pasirinktos medžiagos ir priemonės daro didelį poveikį vizualiai kūrinio išraiškai. Didžiausia technikų įvairove pasižymi grafika. Jas suprasti didelių pastangų reikia ne tik paprastam žiūrovui, bet ir dailėtyrininkui.

Pagal atlikimo techniką grafika skirstoma į piešinius ir spausdintinę grafiką.

Grafikos piešiniai atliekami pieštuku, plunksna, tušu, anglimi, sangvinu...

Spausdintinė grafika, atsižvelgiant į spaudos būdą, skirstoma į iškiliaspaude, giliaspaude, plokščiaspaude, trafaretinę spaudą.

Iškiliaspaude - tai toks spaudos būdas, kai spausdinamieji elementai ant klišės (iškiliaspaudės spaudos formos) būna iškilesni už tarpus. Klišė užvoluojama spaustuviniais dažais ir specialiu presu atspaudžiama popieriuje. Iškilusios vietos atsispaudžia, tarpai lieka balti (jei spausdinama ant balto popieriaus). Pagrindinės iškiliaspaudės technikos yra medžio ir lino raižiniai.

Giliojoje spaudoje atspaudas gaunamas nuo įdubusių spausdinamųjų elementų. Spaustuviniais dažais įtrinama visa spaudos forma, bet po to dažai nuo iškilusių vietų nuvalomi. Svarbiausios autorinės giliaspaudės technikos yra raižinys, sausoji adata, ofortas, akvatinta, mecotina, minkštasis lakas.

Plokščiaspaudeje spausdinamieji elementai ir tarpai yra vienoje plokštumoje. Seniausia plokščiosios spaudos technika- litografija. (<http://www.ipc.lt/wg/php/wg.php?zs=9&zn=2>)

Šilkografija-serigrafija

Grafikoje taikoma trafaretinės spaudos technika yra šilkografija.

Šilkografija [šilkas+ grapho (iš graikų kalbos)-rašau]-grafikos technika, trafaretinės spaudos būdas, kitaip vadinama serigrafija. (Dailės žodynas, Vilniaus Dailės Akademija, Vilnius 1999) Atspaudai čia gaunami iš poliesterio ar šilko tinklelių padarius trafaretus, kurie praleidžia dažus.

Ši technika kildinama iš audinių dekoravimo būdų, taikytų senovės Kinijoje ir Japonijoje. Europoje šilkografija atsirado XVII a., kai Anglijoje ir Prancūzijoje Žanas Papiljonas pradėjo gaminti apmušalus baldams taip vadinamuoju Pochoir būdu. Šis būdas buvo plačiai taikomas įvairiam baldų, sienų, audinių ir metalo dekoravimui. 1907 m. buvo užpatentuotas trafaretinės spaudos būdas per šilkinį tinklą, kuris garantavo stabilumą, tikslumą ir didesnes formas. *Patentas buvo pavadintas Silk Screen Printing, kas reiškia spausdinimas šilkinio tinklu.* (<http://www.pif.lt/file/silkografija.htm>) Kaip grafikos technika šilkografija atsirado XX a. pradžioje, 1983 m. JAV pradėta taikyti nekomerciniams tikslams, ypač paplito XX a. antrojoje pusėje. Lietuvoje įsitvirtino nuo 1970 m. (pradininku laikomas Mikalojus Povilaitis Vilutis).

Yra įvairių būdų, kaip paruošti trafaretą spaudai ant šilkografijos tinklo (pvz.: tinklo vietos, kurios turi nepraleisti dažų užtepamos klijuais). Šiuo metu trafaretai ant klijų paprastai padaromi su šviesai jautria emulsija.

Kad paruošti šilkografijos trafaretą, reikia savo sukurtą nespaltotą vaizdą perkelti ant permatomos PVC plėvelės. Šilkografijos tinklelis, pritvirtintas prie rėmo, prieš tai padengiamas šviesai jautria emulsija ir išdžiovinamas tamsioje patalpoje. Tuomet rėmas su tinkleliu dedamas ant stiklo, ant kurio jau uždėta skaidri plėvelė su juodos spalvos vaizdu, stipriai prispaudžiamas ir apšviečiamas stipria lempos šviesa. Po to tinklas nuplaunamas vandeniu (išsiplauti turi tos vietos, kur buvo uždėtas juodas piešinys) ir vėl išdžiovinamas. Procesas grindžiamas tuo, jog šviesos paveikta emulsija užsifiksuoja ir prilimpa prie tinklelio, o negavusi šviesos, lengvai nusiplauna nuo paviršiaus.

Šitaip paruoštą trafaretą šilkografijos atspaudai perkeliama ant popieriaus ar kitų paviršių specialias šilkografijos dažais. Vaizdas ant norimo paviršiaus perteikiamas, specialia braukle su guminiu antgaliu spaudžiant dažus per šilko tinklelio trafaretą. Spaudžiama rankiniu, pusiau automatiniu arba pilnai automatizuotu būdu. Dažų storis paprastai priklauso nuo tinklelio tankio. Dažai nuo tinklelio valomi cheminiais skiedikliais. Skirtingi dažai skirtingu cheminiu valikliu.

Šilkografijoje naudojami dažai, skirtingai nuo ofsetinės spaudos, pagrinde yra neskaidrūs, mažai susigeriantys, todėl gaminio medžiaga mažai įtakoja spausdinimo iškylančius dažus. Dėl šios priežasties šilkografijos technika galima spausdinti ant skirtingų pagrindų: pradedant įvairių spalvų ir faktūrų popieriaus bei kartonais, tekstilės gaminiais, PVC plėvele ir kietais plastikiniais paviršiais.

Galimas ir papildomas užspaudimas ant įvairių jau atspausdintų kitomis spaudos technikomis paviršių, pvz., savo darbe naudoju fotografijas.

Kiekvienai spalvai darome po atskirą trafaretą. Šilkografijos technika, primena tapybą, ji puikiai tinka eksperimentams. Padarius vieną atspaudą viena spalva, tu iš karto gali padaryti ir kitą, ar tą pačią spalvą pritaikyti skirtingiems darbų koloritams. Tai daug darbo reikalaujanti ir tuo pačiu spalviniu atžvilgiu greitai parodanti skirtingus variantus grafikos technika. Kad aiškiau suprastumėte apie ką kalbu pateikiu šios technikos žinomiausia menininką vakaruose, kuris dirbo šilkografijos technika, tai Andy Warhol.

Andy Warhol

Andy Warhol tikrasis vardas – Andrew Warhol. Dailininkas gimė 1928m. JAV, čekų imigrantų šeimoje. Jis – pop art srovės atstovas, kurio paveiksluose vaizdai daug kartų pakartojami ar labai išdėdinami. Būtent pakartojimas ir yra A. Warhol paveikslų prasmės dalis. Šilkografijos technika tam puikiai tiko. Šie objektų pakartojimai nėra identiški- kiekvienas atspaudas skirtingas. Tai labai gerai matyti jo žymiojoje Marilyn Monroe portretų serijoje, bet jis tuo pačiu teigia, kad pakartojimų išvengti negalima. Specialiai, kaip įrodymą jis eksponuodavo ne vieną atspaudą, o ištisą jų seriją. Iš pirmo žvilgsnio jie identiški, bet įsižiūrėjus pastebi skirtumus tarp jų. 1973- aisiais metais savo atspausais Mao portretais išklajavo visas ekspozicijų salės sienas- lankytojus pasitiko tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt vienas Mao atvaizdas.

Tuo pačiu šilkografijai būdinga kūrinio autentiškumo problematika Naudojant trafaretą, gaunamas ne vienas, o keletas ar net keliasdešimt atspaudų. Jie nėra idealiai identiški, bet iš esmės vienodi. Čia iškyla autorystės problema, kuris iš atspaudų yra originalas, o kuris ne.(http://www.allposters.com/-sp/Marilyn-Monroe-Posters_i392084_.htm)

Mikalojus Povilaitis Vilutis

Lietuvoje šilkografijos pradininku laikomas Mikalojus Povilaitis Vilutis. Menininkas gimė Vilniuje 1944m., 1963-70m, studijavo Viliaus dailės institute, grafikos fakultete, šilkografijos mokėsi Kijeve eksperimentiniame poligrafijos institute 1970m.

Nuo 70-ųjų vidurio M. P. Vilutis dirba šilkografijos technika. Lyginant su to meto Lietuvos grafikų kūryba, šio menininko kūriniai išsiskiria savo lakoniškumu, plastišku stiliumi ir emocionalumu.

Drąsus spalvų ir formų kontrastas, sukeliantis didelę emocijų įtampą, ypatingai jaučiamas spaudinių cikle „Agresija I-III“ (1979), kur ji, atrodo, pasiruošusi išsiveržti tarsi nekontroliuojama, destruktivi jėga.

Šio periodo M.P. Vilučio kūriniai buvo žinomi ne tik Lietuvoje. „Agresija“ apdovanota medaliu ir diplomu Jaunųjų Baltijos menininkų parodoje Vilniuje, vykusioje 1979m.

80-ųjų antrosios pusės M.P. Vilučio kūryba tampa dekoratyvesnė- banguojančios ir gracingesnės linijos, harmoningesnė spalvų gama.

„Naktyje“ (1980), „Žydrajame kunigaikštyje“ (1990)... Realizmas ir tuo pačiu abstraktumas, atvirkštine perspektyva, iracionalios dimensijos, sintetinė spalvinė aplinka sukuria pasąmonės gelmių įvaizdį ir linksta siurrealizmo link.

Kelios M. P. Vilučio mintys: *“Man labiau patinka negyvas menas negu gyvas”*. *Vilučio veikėjai negyvi. Jie visų pirma statiški. Antra – jiems nesuteiktos emocijos. Jie atlieka savo užduotį – būti meno kūrinio komponentais. M. P. Vilučio kūriniai kalba apie vienatvę ir neįgyvendinamą norą iš jos išsiveržti; apie likimo meilę ir baimę; apie nepažįstamą tamsią paslaptį, kurios šviesos vis pasirodo iš už kairiojo peties – ir nuo kurios taip ir nepavyksta nutraukti Skraistės. Apie esminius dalykus, apie kuriuos mąstoma vienuoje, prisidengus glotniu serigrafijos paviršiumi.*

(http://www.egalerija.net/lt/menininkai_turinys.php?menininko_id=15)

Ta pati vienatvės problema kito autoriaus stilistika ir objektu.

M. P. Vilutis, *Konfliktas*, serigrafija, 1989m

M.P. Vilutis, *Sala*, serigrafija, 1993m

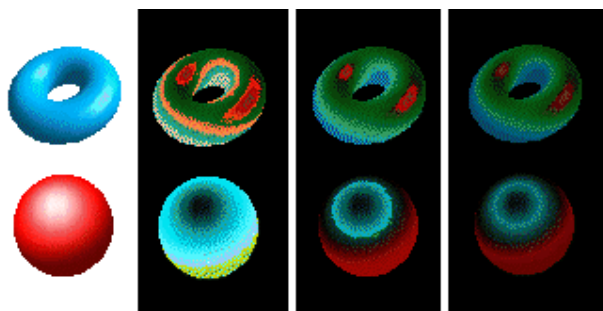
Soliarizacija

Trumpa pažintis su soliarizacijos efektu. Jis paprastas ir labai įdomus. Jį išbandyti gali kiekvienas turintis skenerį. Skeneris – įtaisas, kuriuo į kompiuterį perkeliama vaizdinė informacija.

Kodėl paminėjau skenerį, žinoma galima naudotis šiandien paplitusiais skaitmeniniais fotoaparatais, bet pabandę sužinosite kodėl siūlau pasinaudoti paprastu juostiniu fotoaparatu ir jo pagalba gauta fotonuotrauka. Galima apsieti ir be jo pasinaudojus „webcamera“ ar mobiliuoju telefonu, kuris turi fotografavimo galimybę. Skeneris suteikia daugiau galimybių jau skenuojant galima pamatyti keletą variantų, o dar pritaikius adobe photoshop programą galimybės tiesiog stulbinančios, tuo galėsite įsitikinti pagrindiniame skyriuje.

Soliarizacija [pranc. solarisation < lot. solaris - saulėtas], šviesių paveikslo vietų pakeitimas invertuotomis spalvomis.

(<http://aldona.mii.lt/pms/terminai2/term/z2odynas.html?word=soliarizacija>) Šis efektas naudojamas fotografijoje, vėliau persikėlė į grafikos programas. Programose būna keli soliarizacijos variantai,

galima pasirinkti ir soliarizacijos lygmenį.

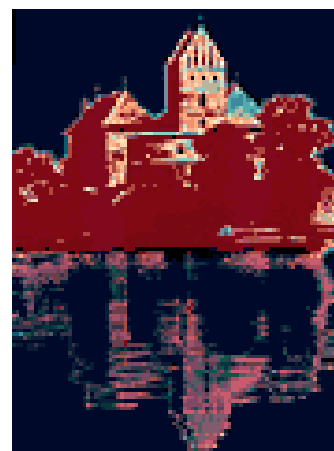
Norėdama susipažinti ir daugiau suprasti kas tai yra susipažinau su Anatolijaus Streleckio fotografija paveikta soliarizacijos. (http://www.photo.lt/pro/a_str/index_1.html)

Gatvė

Jūrų plėšikas

Trakai

Fotografija

Fotografija [gr. phos + grapho- rašau], būdas perteikti regimąją informaciją. Fotografijos pirmieji žingsniai pasirodė renesanso laikais, kai sukurtas fotoaparato prototipas- camera obscura. (Dailės žodynas, Vilniaus Dailės Akademija, Vilnius 1999)

XIX a. pasirodė pirmieji spalvotosios fotografijos atvaizdai. XX a. atsirado naujų medžiagų, tobulėjo fotoaparatai, technikos, išrastos skaidrės (celiulioidiniai fotografiniai filmai), holografija.

Dėl atlikimo paprastumo ir pigumo fotografija tapo prieinama mėgėjams. Pagal funkcijas, fotografija skirstoma į mokslinę dokumentinę (pažintinė paskirtis), reportažinę (istorinio momento fiksavimo paskirtis), taikomąją (reklaminė paskirties) ir meninę fotografiją (estetinė paskirtis).

Fotografija mus kviečia išgyventi buvusį arba inscenuotą įvykį. Išgyvenimas susiejamas su fotografijos vartotojo asmeniniu suvokimu ir fantazija. Fotografija gali priversti mus įsivaizduoti įvykį, sukurti naują istoriją iš to ką matome joje. Fotografija skirstoma į spalvotą ir ne spalvotą. Kai kas teigia, kad nespalvota fotografija meniškesnė už spalvotą. In Jaffery savo knygoje išskiria spalvotos ir nespalvotos fotografijos privalumus „...*monochromija išryškina daiktų kontūrus ir peizažą paverčia įrašu. Štai spalva priverčia kitaip paskirstyti dėmesį: ji įsikūnija paviršiuose, pabrėžia ne tiek kontūrus, kiek plokštumas, parodo tikrąjį medžiagos tankį. Spalva neginčijamai yra tikroviškesnė-tokia niekuomet nebūna monochromija.*“

Fotografijoje neieškome mistikos, simbolikos ar realybės deformacijos. Kartais dokumentinę fotografiją nevertiname kaip meno kūrinį. Klausimas, ar dokumentika menas? Galima ginčytis iki pajuodavimo, ir atsakymo galima nerasti. Jei tai ne menas, kodėl kiekviena iš mūsų to negali padaryti? Jan Baudrillard skiria kelis fotografijos raidos etapus: pirmoji atspindi giluminės realybės struktūrą, antroji, realybę maskuoja ir keičia, trečioje vyksta bet kokios realybės nebuvimo maskavimas, ketvirtoji praranda bet koki ryšį su esama realybe.

Jonas Vytautas Nistelis „*nuotrauka kyla iš gyvenimo ir grįžta į gyvenimą, praturtindama jį. Gamtoje grožis bendrais, nuotraukoje atskleidžiamas, kaip specialusis. Fotografijos menas – informacijos rūšis, amato tobulumas, užfiksuota socialinė svajonė, dvigubas atspindys- tikrovės atspindžio menininko sąmonėje kūrybinis atspindys, pilnatvės atspindys iš visumos dalies, suaugusių žmonių žaidimas. Idealas – kvalifikuoti kūrėjai ir kvalifikuoti žiūrovai. Uždavinys – interpretuoti esamą, improvizuoti būsimą, parodyti tikro žmogaus grožį. Fotografijos tobulumas- įvaldytą techniką, grožio harmoniją, pergyventa tiesa, nauja mintimi. Tikslas- teisingai atvaizduoti gyvenimo teisybę, atskleisti tikrovės tragizmą ir komizmą. Tikra meninė nuotrauka visada atrodo netikėtai. Vieni fotografuoja tipines situacijas, kiti išimtines. Pasaulio grožis nėra menas- žmogaus pagautas ir parodytas tampa menu. Koncentruoti gyvenimo atspindžiai nuotraukoje atrodo gražesni, nei realiame gyvenime. Užakcentuoti ir atskleisti naują, kitų nepastebėtą, tikrovės bruožą. Daiktų vaizdai įgyja naujų savybių, kurių*

*neturėjo tikrovėje- jie tampa socialine vertybe. Sąmoninga tuštuma nuotraukoje- kaip pauzė muzikoje.
Menas įtikinėja, bet neįrodinėja...“(Nistelienė Apolonija)*

Siurrealizmas

Siurrealizmas- XX a. literatūros ir tapybos srovė, atsiradusi 1920-aisiais metais. Siurrealistų nuomone kūrybinė energija atsiranda iš pasąmonės, kuri pasireiškia miego, hipnozės, automatinių veiksmų metu. Siurrealizmas turi dvi kryptis, vienoje menininkai įdėdavo į paveikslą nesąmoningą pradžią. Čia dominuodavo laisvai plaukiantys vaizdai, laisvos, savavališkos formos, pavirstančios abstrakcijomis. Kitoje, kurios pradininku S. Dali, buvo grindžiama nerealaus objekto, gimstančio pasąmonėje tiksliu vaizdavimu, Nerealaus perkėlimu į realybę. S. Dali paveikslams būdingas tikslus šviesos ir šešėlių, perspektyvų perteikimas, tai kas būdinga akademiniai tapybai. Žiūrovas nepastebimai įtraukiamas į iliuzijų labirintą, kur masyvus tampa besvoriu, nepermatomas tampa permatomu.

Menininkai-siurrealistai vaizduodavo paveiksluose realybę, neparodančia tikrovės.

Atskiri įdomūs siurrealistų atradimai buvo naudojami komercinėse dekoratyvaus meno šakose.

Pavyzdžiui, optinės iliuzijos, laidžiančios pamatyti viename paveiksle du skirtingus atvaizdus.

Siurrealizmas buvo prieštaringu meno reiškiniu. Daugelis menininkų, dar neatradusių savo nišą, perėjo per jį (P. Pikasas, P. Klee ir kiti).

(<http://menas.somee.com/index.asp?lng=lt&page=2&id=34>)

Masson, Saulė, 1938m.

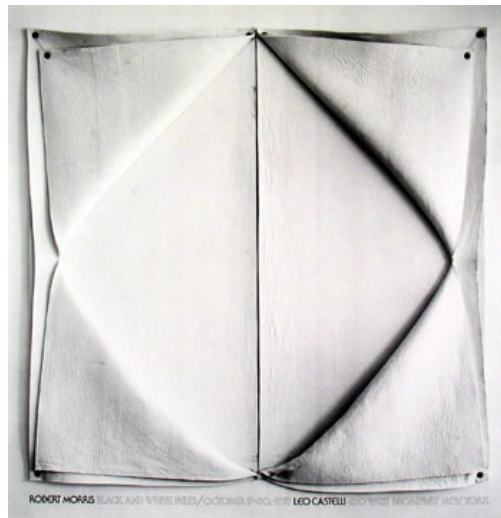
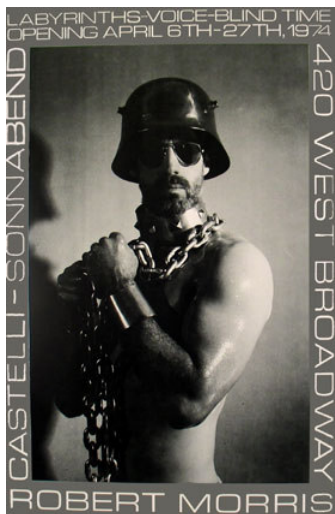
S. Dali, Sentimentalus aptarimas, 1944

Minimalizmas

Minimalizmas, minimalusis menas [angl. Minimal Art < lot. minimus- mažiausias], ABC menas, pirminių struktūrų menas, vėlyvojo modernizmo kryptis.

Minimalizmo dailininkai siekė grynos meninės formos. *Kūrinys supaprastintas iki elementaraus daikto: lygiai nudažytos mnochrominės drobės, preciziškai pagamintos geometrinio pavidalo skulptūros. Būdinga serijinė kompozicija- vienodas to paties motyvo kartojimas.* (Dailės žodynas, Vilnius, 1999)

Stilius susiformavo XX a. septintame dešimtmetyje JAV. Žymesni dailininkai: Robert Morris

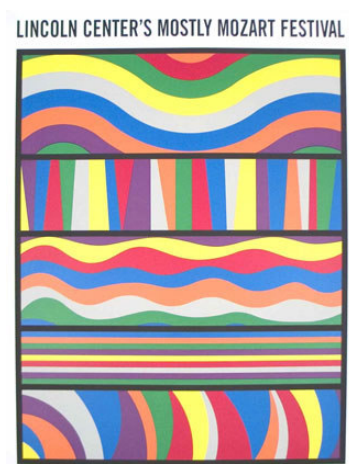

Labyrinths-Voice-Blind Time by Robert Morris

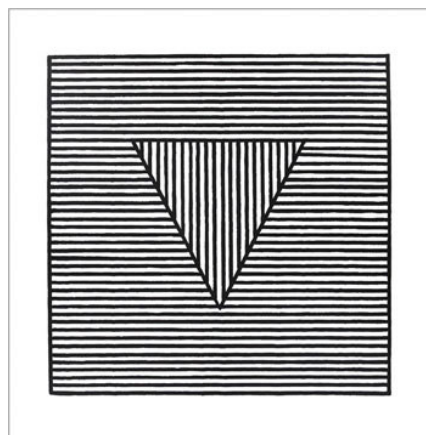
Black and White Felts by Robert Morris

(http://www.artcyclopedia.com/artists/morris_robert.html)

Sol Lewitt:

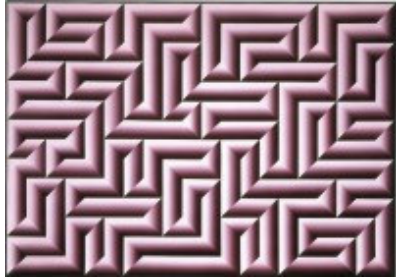
Lincoln Center, 1998 by Sol Lewitt

Triangle, 1980 by Sol Lewitt

(http://www.artcyclopedia.com/artists/lewitt_sol.html)

Minimalizmas turėjo įtakos Lietuvos dailininkui Kazio Varnelio kūrybai:

K. Varnelis, Netikras labirintas nr. 2, 1971m. ([http://www.culture.lt/daile/03\(1\)/sja.htm](http://www.culture.lt/daile/03(1)/sja.htm))

Dailės kūrinių kolekcijos analizė

Magistro darbui atlikti pasirinkau fotografiją ir šilkografiją, jas sujungus technikos gavo bendra vardą, mišri technika. Abi viena kitą tobulai papildo. Sakoma, kad fotografija negali valdyti laiko, aplinkos, tačiau ji padeda užfiksuoti mus dominančią akimirką. Akimirką, kuri turi bjaurią savybę greitai išnykti iš mūsų gyvenimo. Čia ji buvo, čia jos nebėra. G. Mažeika teigia: *”fotografija- rašymo šviesos pagalba menas- atsirado tuo metu, kada europietiškos filosofinės minties kontekstuose vis svaresnę vietą ėmė užimti pozityvistiniai ieškojimai, o mokslo ir technikos srityse vienareikšmiškai ėmė užimti pozityvistiniai viešpatauti faktologiniai ir eksperimentiniai diskursai<...> Pozityvizmo filosofija fotografiją įteisino, kaip didžiausią ir netgi vienintelę tikroviškumo autoritetą, tai juo labiau autoritetingos ir šio meno vykdomos regėjimo būdų dekonstrukcijos. Fotografija leidžia ne tik kurti laiką, bet ir nuslysti į prarastą realybę, ją prikelti ir priversti meniniu reginiu-savų idėjų realizacija. Per fotografiją mokomės matyti, kitaip atminties akimis aprėpti prieš mus stovintį, mūsų pačių priešpastatytą pasaulį.* (Gintautas Mažeikis Fotografija, paveldas ir dabartis, konferencija, Šiauliai, 1995). Šiandieninėje fotografijoje požiūris tapo daug svarbesnis nei užfiksuotas reiškinys. Noutrauka kaip ir paveikslas, gali būti įvairiai interpretuojama, toje pačioje nuotraukoje galime matyti skirtingus vaizdus, skirtingas problemas. Matome tai kas mus domina, tai kuo mes gyvename. Vienas gali pamatyti mano cikle “Apsilankymas sename dvare” liūdesį, skausmą, kitas “antrą dieną po vestuvių” (Bonifacijus Šaltis). Vienas pamatys paukščius, kitas žemėlapiu noutrupas ,dar kitas stengsis perskaityti tai kas parašyta, o gal kažkas matys nuotrauką, kurioje riogso vienišas pastatas. Po ilgų svarstymų, pasitariant su dėstytojų, nusprendžiau panaudoti savo ciklui vienuolika skirtingų to paties dvaro nuotrukų. Pradžioje jų buvo kur kas daugiau nei vienuolika ir tai savaime suprantama. Niekada negali žinoti, kuri bus ta, kuri padės atskelsti norimą mintį. Kiekviena nuotrauka savotiškai įdomi. Vienoje nuotraukoje slypi paslaptینگumas, kitoje mirtingumas, sekančioje gyvybingumas. Atrodytų viena kitai prieštaraujančios sąvokos, jos kaip gyvenimas supantis mus. Dažnai mes patys sau prieštaraujame, vieną akimirką manome vieną, sekančią jau kažką kito. Gal būtent dėl šios žmogaus nepastovumo priežasties pasirinkau architektūrą. Jos sąlyginį pastovumą. Žmogaus vienišumo portretą uždariau architektūroje.

Kurį laiką mane traukia siurrealizmo ir minimalizmo srovės, fotografijoje žaviuosi etnografišku realizmu. Iš siurrealizmo atstovų man artimi S. Dali darbai. Siurrealizmas mano požiūriu padeda atskleisti savo mintis per daug neapsinuoginant. Jis tarsi kaukė, padedanti nuslėpti slapčiausias minties kerteles, kuris mintį atskleidžia užuominomis. Padeda dalinai sugretinti atrodytų absurdiškus vaizdus. Remiantis siurrealizmu galime transformuoti daiktų savybes. Minimalizmas suteikia galimybę naudojantis minimaliomis priemonėmis išsakyti daug žodžių.

Leidžia pasinaudoti to paties motyvo atkartojimu. Atkartojantis motyvas sustiprina mintį, atsikartojimas savotiškai užakcentuoja, tai kas svarbu mano manymu, čia kalbu apie visuose darbuose

atsikartojančius teksų šriftus, žemėlapiu nuotrupas, kai kuriuos atsikartojančius paukščius. Jie suteikia darbui pastovumo ir savito išskirtinumo. Naudojau keletą šriftų.

Šriftas[vok. Schrift-raštas], tam tikro raidyno(piktograma, dantiraštis, hieratinis raštas, kirilica) grafinė forma. Pagal sukūrimo techniką šriftas būna rankraštinis, pieštinis, graviruotas, kaltinis, renkamasis. Švabachas[vok. Schwabacher], spaustuvinio šrifto gotiškojo šrifto atmaina. Raidžių kontūrai laužyti, kai kūrių paapvalinti. Atsirado XV a. II pus. Švabijoje. Šiuo šriftu buvo spausdinama dauguma Mažosios Lietuvos knygų. Garamonas [pagal Claude'o Garamond'o pavarde, spaustuvinis šriftas.Sukūrė prancūzų spaustuvininkas Claude'as garamoud'as XVI a. I pus. Paplito XVI-XVIII a. (ir Vilniaus spaustuvėse).

Bastarda[vok. Bastard], gotiškojo šrifto rūšis- kai kurios raidės paapvalintos. Smailiakampį rašytinį knygų šriftą praturtino greitesnio rašymo galimybės. Atsirado XIV a. Prancūzijoje, kitose Europos kraštuose įgavo lokalinį pavidalą. Bastardo paplitimas siejosi su nacionalinių literatūrų raida; vartota ir pirmosiose spausdintose knygose.(Dailės žodynas, Vilniaus dailės akademija, Vilnius, 1999)

Žemėlapiu fragmentus pasiskolinau iš pirmojo magistratūros semestro, kada teko iliustruoti pasirinktą knygą. Tekstas, žemėlapiai, paukščiai jie visi yra neatsiejama ciklo dalis. Jie tarsi *faktūra[lot. factura-apdirbimas], dailės kūrinų paviršiaus pobūdis. Faktūra būna lygi, grūdėta, reljefinė ir kt. Faktūra priklauso nuo dailininko sumanymo, medžiagų, atlikimo technikos. Faktūros savybės tiesiogiai atspindi kūrybinį procesą, autoriaus braižą. modernistinėje dailėje (kubizmas, konstruktyvizmas, siurrealizmas) itin vertintas dailininko originalumas bei ryškintos plastinės formos ypatybės, todėl daug dėmesio skirta faktūros efektams: taikytos netradicinės medžiagos- smėlis, pjuvenos ir kt. Faktūra suteikia savitą braižą, išskiria iš kitų menininkų ir sujungia į vientisą kūrinį visą ciklą “Apsilankymas sename dvare”.*

Visi ciklo “Apsilankymas sename dvare” darbai turi vientisą spalvinį toną, žalsvą pelėsio atspalvį, kuris atspindi mano darbe nagrinėjamą temą bei objekto stovį. Kaip jau anksčiau minėjau bendrą ir šiek tiek skirtingą faktūrą, kai kuriuose paveiksluose didesnę dalį užima tekstas, kai kuriuose, žemėlapis ar paukščiai. Manau atskira kiekvieno paveikslo analizė nereikalinga šiame cikle, darbai vientisi. Kiekvienas paveikslas yra savistovis ir priklausantis nuo kito, sekančio paskui jį. Kai kabo vienas, jis primena vienišių apie kurį pasakoju, kai jie drauge jie tampa bendruomene, kuria sieja bendras pomėgis, norai, troškimai ir siekiai. Tam, kad pabrėžčiau darbų reikalingumą vieno kito atžvilgiu įtraukiau ir pavadinimą. Kiekvienas paveikslas turi tarsi atskirą ir tuo pačiu bendrą pavadinimą. Ciklas “Apsilankymas sename dvare” paveikslų pavadinimui panaudojau pirmąsias ciklo raides ASD. Tam, kad suteikčiau reikalingumą vieno kito atžvilgiu, apie kurį kalbėjau anksčiau panaudojau skaičius. Darbai išdėstyti tam tikra tvarka, kuri apibrėžia darbo eiliškumą ir tuo pačiu papildo pavadinimą, pvz., pirmojo paveikslo pavadinimas ASD1, antrojo ASD2 ..., vienuoliktojo ASD11. Visi darbai sunumeruoti, suskaičiuoti, išmetant kažkūrį darbą iš jų tarpo atsiveria tuštuma.

Numeracija dar vienas simbolis. Vienuolikos darbų kolekcija lyg šeima susidedanti iš vienuolikos šeimos narių, kuriuos išskyrus, pasilieka teisė sugrįžti draugėn, jiems kelią nurodys žemėlapis, papildoma informacija suteiks išrašytos sienos, blogiausiu atveju kryptį sufleruos paukščiai. Mano pasirinktos, darbe naudojamos faktūros: paukščiai, žemėlapis, tekstai, ne tik faktūra, bet ir savotiški simboliai, turintys savo reikšmes. Paukščiai: trumpalaikiškumo simbolis. Jie trumpam užsuka ir pradingsta lyg žmonės iš interneto pažinčių portalų. Susipažinai, pabendravai ir...

Keliuose paveiksluose patalpinau naminius paukščius, kurie pasilieka mūsų gyvenime ilgiau, nes negali pakilti ir išskristi, o gal nenori. Kai yra noras viskas išsprendžiama lengviau ar sunkiau. Paukščiams suteikiu savo darbe ir kitą simbolį, ne tik trumpalaikiškumo, jie primena bendruomenę į kurią nori patekti mano atsiskyres vienišius- dvaras, bandantis išsiveržti iš vienvės gniaužtų tam, kad atrastu save drauge su jais. Tam, kad patektų į jų būrį jis bando pasitelkti žodžius. Pasirodančios ir nutrūkančios gavytės įgavo. Tekstų fragmentai turi bandymo bendrauti simbolį. Kuo ilgesnis tekstas ar gavytė tuo sėkmingesnis savęs pažinimas, tuo pačiu kitų pažinimas, kuo geriau pažinsi save, tuo geriau pažinsi kitus. Tą pačią mintį atspindi ir tekstas. ASD8 paveiksle vyrauja tekstas ir žemėlapiai, kurie parodo, kad vienišiaus problema po truputį linksta į gerąją pusę. ASD9 darbe apsigyvena sėslesni paukščiai, kurie simbolizuoja problemos mažėjimą. Vienišius nustoja bendrauti su savimi, ir sekančiame ASD10 darbe vėl matyti šio tūkias prasiverusi tuštumos praraja, kuri jį lydi viso ciklo metu.

Simboliais pasirinkau ne tik faktūros elementus, bet ir spalvą. Spalvų kiekis minimalus, vuruoja trys faktūros pagalba atsiradusios spalvos. Raudona, juoda ir žalia. Raudona, mano darbe neasocijuojasi su erotiškumu ar seksualumu, ji kaip šviesoforo raudona spalva ar įspėjamasis ženklas sako stabtelki, lukterki, šiuo metu tau geriau lukterti, geriau susimastyki ir pasiruoški rytojui, rytoj bus nauja diena, nauji bandymai. Juoda spalva- žemės spalva, kuri lyg mūsų tėvai rūpinasi mūsų saugumu ir gerove. Žalia spalva yra vieninteliame ASD11 paveiksle, kuris vainikuoja darbų kolekciją. Žalią sugretinau su šviesoforo žaliaja splava, jai užsidegusi tu judi tolin į priekį iki sekančio šviesoforo, prie kurio tau gal nebereikės sustoti. Žalia spalva simbolizuoja ir kolekcijos norą palikti mane, norą susidurti su žiūrovais bei kritikais.

Simboliai kuriuos išvardinau yra ne vieninteliai, geriau išžiūrėjus į darbą jų gali pamatyti daugiau, langas, palėpė, pasirodanti žolė. Viskam galima suteikti savitą simboliką.

Galima analizuoti darbus ilgai, jau minėjau anksčiau, kad žiūrovo ir kūrėjo nuomonės gali nesutapti. Kitas žmogus, kita nuomonė, kita pamatyta problema. Galima žiūrėti į darbą ir nematyti nieko išskyrus spalvas, ar gyvą negyvame. Visi požiūriai yra sveikintini ir reikalingi.

Džiaugiuosi, kad pasirinkau vienišumo problemą, kad jai atspindėti pasirinkau būtent šį, mažai kam žinomą ir apleistą dvarą, tuo jis dar įdomesnis, paslaptingesnis ir reikalingesnis mano kolekcijai.

Džiaugiuosi, kad sukūriau kolekcija dviem spalviniais variantais, kuriuos sąlygojo skirtingi spausdintuvai. Lazerinis spausdintuvas suteikė kolekcijai turistiškumo, priimtino, išpūdį ir rausvumo atspalvį. Rašalinis spausdintuvas, suteikė mano kolekcijai išskirtinumo, paslaptinio ir dvasingumo išpūdį. Iš pirminių ryškių nuotraukos vaizdų liko tik svarbiausias elementas, - durys. Visa kita kas nereikalinga buvo pašalinta pritaikius soliarizacijos ir skenerio paslaugas. Pritemdyta šviesa, pasirodė pelėsio spalva, kuri suteikė tai ko negalėjo suteikti pirminė nuotrauka. Šiame cikle "Apsilankymas sename dvare" viskas sujungiama i vientisumą, pradedant nuotraukomis baigiant rėmų spalva.

Išvados

Apibendrinama rezultatus, norisi į viską pažvelgti plačiau. Šios pusantrų metų trukusios studijos neprabėgo veltui. Jos padėjo siekti sau iškeltus tikslus: praplėsti meninį akiratį, pagilinti žinias ir įgūdžius grafikos srityje. Jos padėjo man atrasti individualų meninį braižą, susiformuoti meniniam stiliui. Bakalauro studijos buvo savęs pažinimo pradžia, o magistro studijos jos tęsa. Artimiau susipažinau su fotografija, pažinau soliarizacijos efektą, pagilinau šilkografijos technikos žinias ir įgūdžius. Pasištentiau išreikšti savo mintis ir jausmus sujungiant skirtingus meninius stilius, siurrealizmą su minimalizmu, naudojantis savo susikurta simbolika. Visus šiuos tris semestrus magistro studijose man lydėjo žmogus be kurio būtų sunku išvaizduoti grafikos centrą ir mano gyvenimą jame, kalbu apie profesorių Vaidotą Janulį, kuris lyg mūsų mama globojo, mokė ir padėjo mums.

Žvelgdama į savo grafikos kūrinių kolekciją, ciklą „Apsilankymas sename dvare“, manau, kad gal kai kas galėjo būti kitaip, bet kaip, kol kas nežinau, šis žinojimas ateis po tam tikro laiko tarpo. Kiekviena valanda, diena, mėnuo, kiekvienas laiko, kad ir mažiausias jo tarpas atneša kažką naujo į mūsų gyvenimą. Nauja patirtis sąlygoja naują požiūrį. Kas vakar atrodė tobulą sekančią dieną gali atrodyti ne. Medžiagos rinkimas, domėjimasis viena tema ar problema, paskatina naujos temos atsiradimą, ar galima kitą jos sprendimą. Darbuodamasi šilkografijos technika, susižavėjau piešimu ant PVC plėvelės, specialiais šviesai nepralaidžiais šratinukais. Pasirinkta grafikos mišri technika padėjo atskleisti darbe nagrinėjamą problemą. Suteikė platesnes galimybes nei būtų galėjusi suteikti vien tik šilkgrafija.

Abejojimas suteikia stimulą naujiems ieškojimams, naujam savęs ir kitų pažinimui. Menininkas, kuris jaučiasi visapusiškai patenkintas savo kūriniais nustoja tobulėti. Jei abejoji ir matai ką gali padaryti kitaip, žengi pirmyn.

P. S.

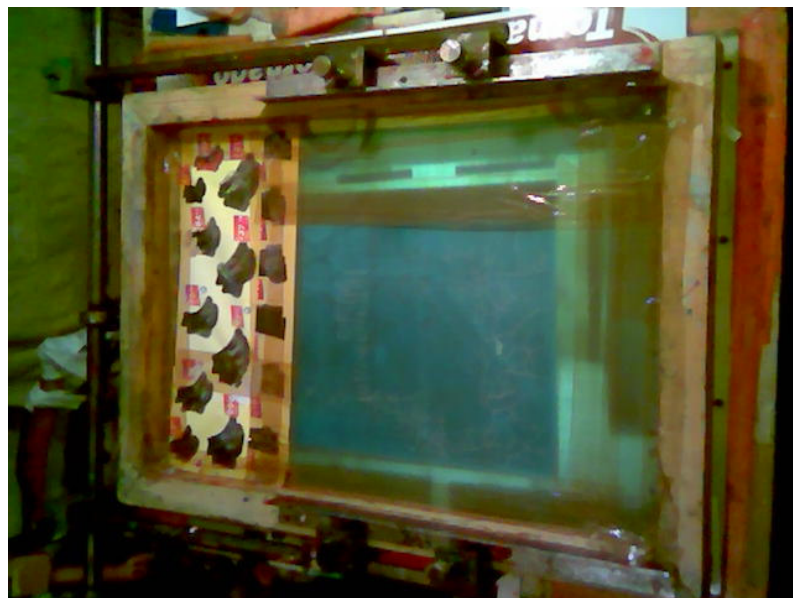
E. Ruzvelt „Gyvenimas duotas tam, kad gyventum. Visada išsaugoki smalsumą. Niekada nenusisukti nuo gyvenimo“.

Literatūra

- 1 Dailės žodynas, Vilniaus Dailės Akademijos leidykla, Vilnius 1999
  - 2 Vaidotas Janulis, Faktūra grafikoje, Šiauliai: Šiaurės Lietuva, 2000
  - 3 Andy Warhol: portretas su datomis: <http://www.spauda.lt/menas/warhol.htm> (2006m. birželio mėn.)
  - 4 Andy Warhol http://www.allposters.com/-sp/Marilyn-Monroe-Posters_i392084_.htm (2006.12.28)
  - 5 Andy Warhol-nuobodulio karalius: <http://www.spauda.lt/menas/warhol/passive.htm> (2005m)
  - 6 Kazys Varnelis [http://www.culture.lt/daile/03\(1\)/sja.htm](http://www.culture.lt/daile/03(1)/sja.htm) (2007.01.02)
  - 7 L. Hay <http://minciu-pasaulis.net/index.php?cat=49> (2007.01.08)
  - 8 Mažeikis Gintautas, Fotografija, paveldas ir dabartis, konferencija, Šiauliai, 1995
  - 9 M.P. Vilutis http://www.egalerija.net/lt/menininkai_turinys.php?menininko_id=15 (2006.12.25)
  - 10 Nuo klišės iki atspaudos: http://vdamuziejus.mch.mii.lt/parodos_01.htm (2005m.)
  - 11 R. Garbačiauskas, T. Tamošiūnas, Metodiniai patarimai rengiantiems dailės magistratūros baigiamuosius darbus, VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla 2006
  - 12 Robert Morris http://www.artcyclopedia.com/artists/morris_robert.html (2006m., gruodžio pab.)
  - 13 Iškiliaspaudė <http://www.ipc.lt/wg/php/wg.php?zs=9&zn=2> (2007.01.03)
  - 14 Sol Lewit http://www.artcyclopedia.com/artists/lewitt_sol.html (2006m., gruodžio pab.)
  - 15 Soliarizacija, Anatolijaus Streleckio http://www.photo.lt/pro/a_str/index_1.html (2007.01.03)
  - 16 Soliarizacija <http://aldona.mii.lt/pms/terminai2/term/z2odynas.html?word=soliarizacija> (2006.12.20)
  - 17 Siurrealizmas <http://menas.somee.com/index.asp?lng=lt&page=2&id=34> (2007.01.07)
  - 18 Šilkografija <http://www.pif.lt/file/silkografija.htm> (2005m.)
  - 19 Vienatvė <http://www.bernardinai.lt/index.php?url=articles/56735/DESC/1> (2006.12.15-2007.01.11)
  - 20 Vienišumas <http://www.music.lt/?users:diary.19238> (2006.11.28-2007.01.05)
  - 21 Vienišumo tema pamąstymai <http://www.vytautus.com/index.php?dir=injan&id=262> (2006.12.26-2007.01.10)
- www.google.lt (kasdien)

Ieškojimai

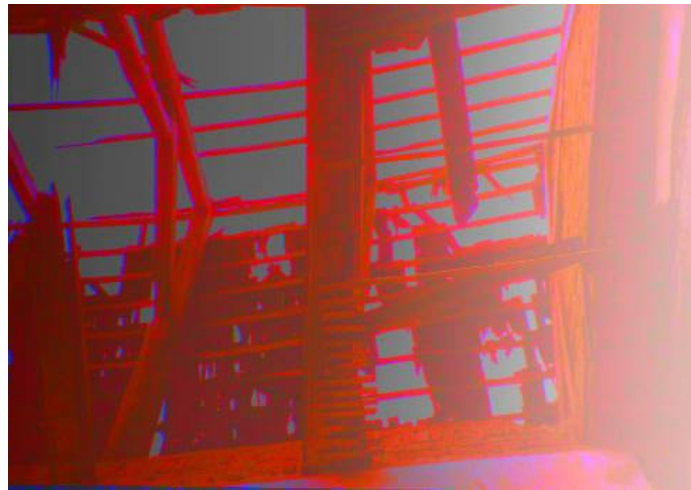
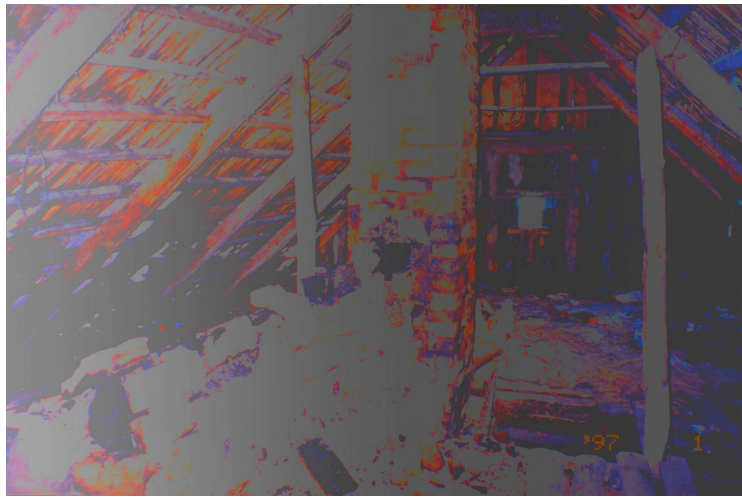

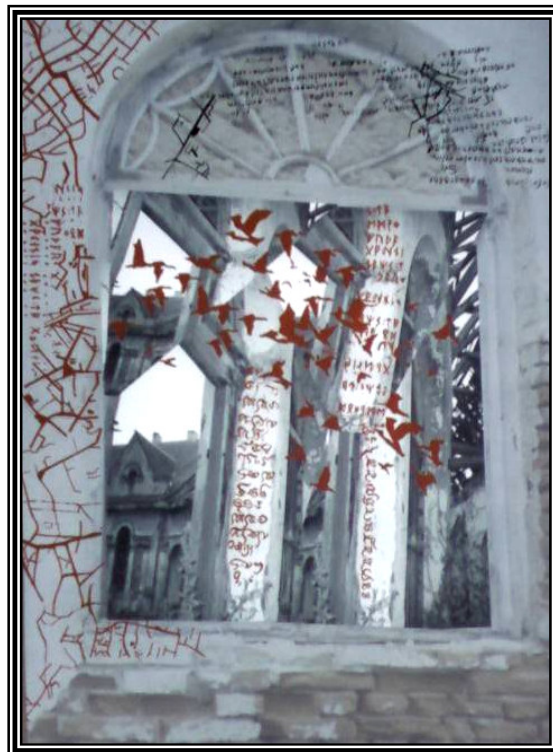

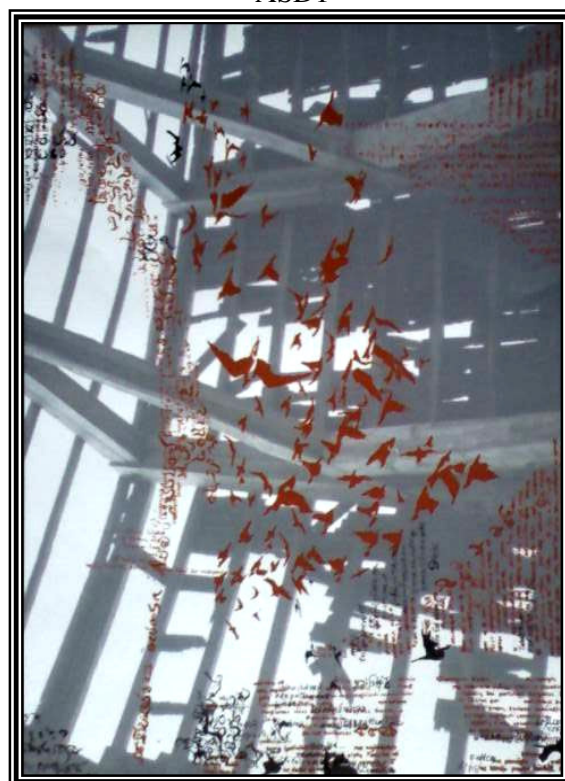

ciklas „Apsilankymas sename dvare“

ASD1

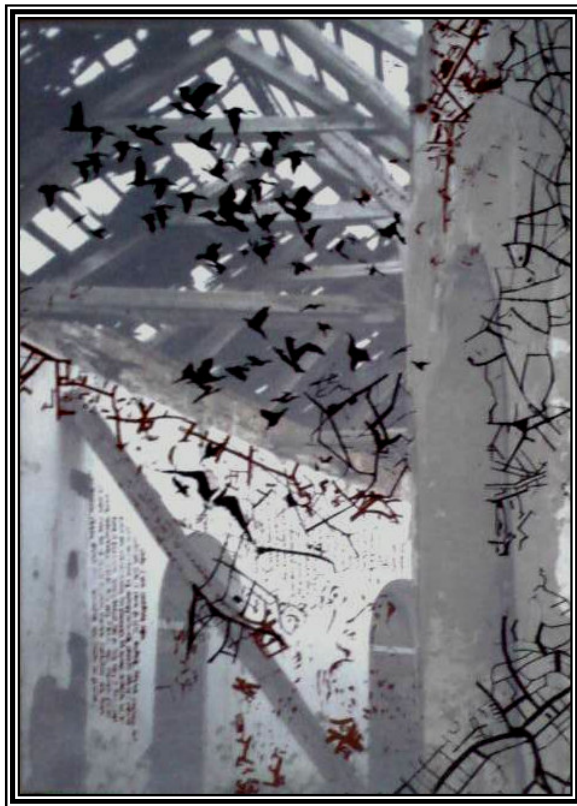
ASD2

ASD3

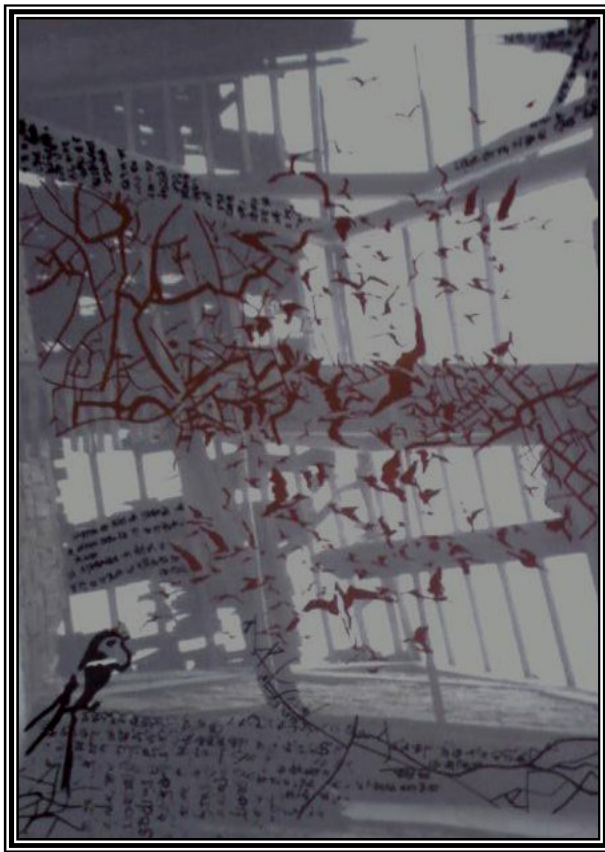
ASD4

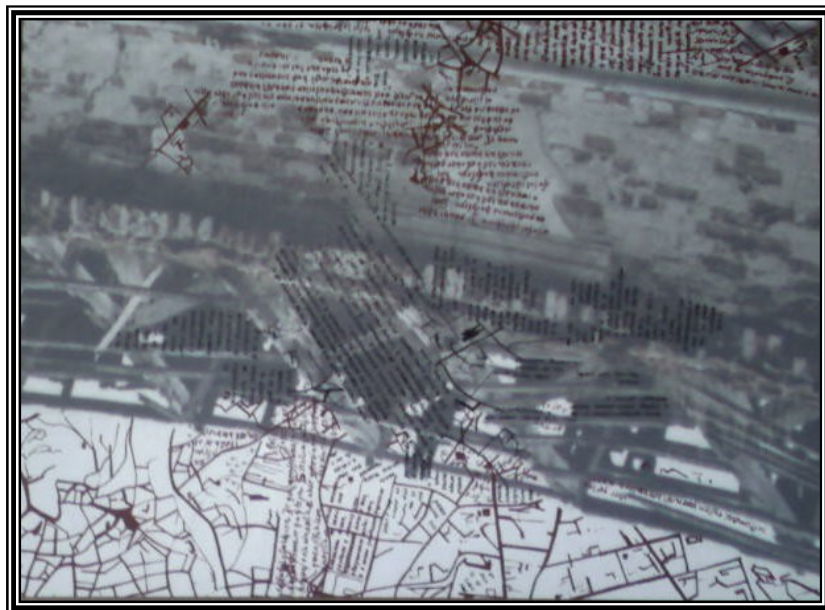
ASD5

ASD6

ASD7

ASD8

ASD9

ASD10

ASD11